

Dnr 02/2017

Handläggare
Henrik Götesson
Telefon 08-39 91 49
henrik.gotesson@srf.nu

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande gällande Snabbare omval och förstärkt skydd för valhemligheten (SOU 2016:71)

Synskadades Riksförbund, SRF, företräder personer med synskador i Sverige.

Nedan yttrar vi oss över delar av utredningen Snabbare omval och förstärkt skydd för valhemligheten (SOU 2016:71).

Snabbare omval

Avsnitt 4.3 Överväganden och förslag

Vi förutsätter att de stramare tidsgränserna och den förenklade administrationen i samband med omval inte inskränker möjligheterna för väljare som är i behov av valsedlar i punktskriftsmärkta kuvert att rösta. Röstning med valsedlar i punktskriftsmärkta kuvert är i dagsläget det enda sättet för blinda väljare att rösta på ett parti, utan att röja valhemligheten. Samma rättigheter ska gälla i samband med omval, också för blinda väljare.

Förstärkt valhemlighet

Avsnitt 5.3 Överväganden och förslag

Utredningen analyserar ett alternativ där väljarna skulle få göra valet elektroniskt och skriva ut valsedeln i vallokalen.

Utredningen anför bland annat svårigheter för vissa väljare att hantera ett elektroniskt system som skäl för att inte gå vidare med förslaget.

Vi instämmer i problematiken kring att en elektronisk lösning inte fungerar för alla väljare. Samtidigt vill vi understryka att inte heller ett system med valsedlar i pappersform fungerar för alla.

Vi anser därför att flera röstningsmöjligheter ska erbjudas i syfte att stärka valhemligheten för alla väljare. Den enskilde måste kunna välja det sätt som passar henne eller honom bäst.

Det är för oss mycket märkligt att utredningen, i analysen av alternativet med utskriftsbara valsedlar, helt bortser från att väljare som är blinda eller har en svår synnedsättning skulle kunna rösta i personvalet utan att röja valhemligheten om röstningen var elektronisk. Dagens röstningssystem innebär att den som inte kan läsa vad som står på en valsedel måste be om hjälp att kryssa för ett namn på en valsedel. Väljaren kan heller inte kontrollera vilket val som har gjorts. Med ett elektroniskt system skulle blinda och gravt synskadade kunna rösta, exempelvis med hjälp av talsyntes i hörsnäcka, punktskriftdisplay och förstora system.

Enligt artikel 29 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning ska staterna:

"(i) säkerställa att valprocedurer, anordningar och material är ändamålsenliga, tillgängliga och lätta att förstå och att använda".

Enligt ett tillkännagivande från riksdagen (2015/16:KU14) ska regeringen göra det möjligt för väljare med synnedsättning eller blindhet att kunna rösta utan att röja valhemligheten och behöva be om hjälp så fort som möjligt, dock senast i valet 2022. Vallagskommittén föreslog redan 2013

att elektronisk röstning skulle utredas vidare. 2014 års demokratiutredning nämner möjligheten med elektronisk röstning för att blinda väljare ska kunna rösta i personvalet utan att röja valhemligheten.

Synskadades Riksförbund framförde elektronisk röstning i vallokal genom utskriftsbara valsedlar som ett av flera möjliga lösningsalternativ i samband med en uppvaktning i regeringskansliet den 20 september 2016.

När det gäller personval konstaterar Synskadades Riksförbund att någon tillfredsställande lösning vad gäller att gravt synskadade och blinda ska kunna rösta helt självständigt, med bibehållen valhemlighet, i dagsläget inte finns. SRF anser att elektronisk röstning behöver utredas vidare, och att tillgängligheten för blinda och gravt synskadade därvid särskilt ska beaktas.

SYNSKADADES RIKSFÖRBUND

Håkan Thomsson
Förbundsordförande